

UKA2015/102
18. november 2015
Aqqaluaq B. Egede

Pisortanit ikiorsiissutitut malittarisassanik qanoq ililluta sukaterisinnaavugut kiisalu qanoq pitsanngorsarsinnaanerigut apeqquaqat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, taamaalilluta suliffissaaleqisunut atugassaritaasut pitsanngorsarnissaat kiisalu utaqqiinnartunngortitsinaveersarneq anguniarlugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Tamatta pinngitsoqarata nalunngilarput qangatut ingerlasinnaajunnaariartorluta. Politikkikkut aalajangersagassat pingaarutillit siunissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu aalajangersaaffigisariaqarpagut. Misilittakkat takutereerpaat ullormiit ullormut pipallatanik aalajangersaanerit toqqissisimanarnatillu aqutissaanngitsut.

Akilerartarneq Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitaq sukumiisumik isummorsorfissatsinnik arlalinnik innersuussaqqarpoq. Tikkuagaasa pingaarutillit ilagaat nunatsinni inuit qanoq inooriaaseqarnerat eqqartorlugu, isummorsorfigalugu, naalakkersuinikkullu iliuuseqarfigalugu inuit naligiinnerusumik atugaqalernissaat anguniarneqassasoq.

Nunat naalagaaffiillu inuisa atugarissaarnerannut takussutissaatinniarneqartarpoq aamma naalakkersuilluarnermut uuttuutiginiarneqartartoq tassaavoq nunap inuisa naligiimmik atugassaqtitaanerisa pitsaanerpaaffissaminiitinneqarneratigut. Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut nunatsinni inuit akornanni atugarissaarneq annertusarniarlugu suliniutissat ilaattut makku eqqumaffigineqartariaqartut:

1. Atuartitsinikkut ilinniartitaanikkullu meeqqat inuusuttullu angusaat agguaqatigiissillugit qaffassarnissaat.
2. Nunatsinneersut ilinniarsimasut suliffissaat qulakkeerumallugit periusissioinnissaq, aamma atorfinitsitsinermut politikkeqalernissatta sulissutiginnissaa.
3. Suliffissaaleqisut inuillu ajornartorsiuteqarlutik suliffimminnik attassisinnaanngitsut immikkut pisortanit suleriaaseqarfigineqalissasut, aamma inatsisit piumasaqaatillu sulileqqinnissamat kajumissuseqalersitsinissaat qulakkeerneqassasut.
4. Pingaarnertut inuiaat Kalaallit Nunatsinni siunnerfeqatigiillutik ataatsimut anguniagaqalernissaat, namminiilivinnissarlu pissappat sulinissaat, piareersaaqataanissaat, minnerunngitsumillu nunatsinni inuit inooriaatsiminnik allannguillutik akisussaaffimmik tigusinissaat naalakkersuinikkut pilersaarusiukkamik ineriartortitassanngorlugu pilersaarusiorneqartariaqarpoq.

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit ukiaq manna Inatsisartut ataatsimiinneranni siunnersuuteqarpugut annertuunik, ilaatigut inuiaqatigiittut ataatsimut siunnerfissatsinnik toraagaqarluta ineriartortitseqataaffigisariaqakkavut pingaarutillit. Tunngaviumik inatsiseqalernissarput siunnersuutigaarput akuerineqarpoq. Namminersulivinnissatsinnut akisussaaffiit naalagaaffeqatitsinniit angerlaassugassavut piareersarlugit aallartinneqarnissaat siunnersuutigaarput. Akuerineqarpoq, suleqatigiiffiusumik siunissatta sammineqarnissaa katersuuffigisariaqarmat, ullormiit ullormut naalakkersuinikkut ingerlaaseq aporaatsitsisoq qimallugu katersuuffiusunik qatsinerput partiit isumaqatigiinneqqajaasinnaasartut katersuuffeqartikkatsigit Inuit Ataqatigiit nuannaarutigaarput.

Inuiaqatigiimmi atukkamik ajornartorsiutaat naggueqarpugut innuttaasut nunatta suatungaani najugaqartuinerannit, atuartitaanikkut ilinniartitaanikkullu tunulequtarisaannit aammalu

suliffeqarnerup inunnillu isumaginninnerup tungaatigut qanoq atugaqarlutik inissisimanerannit, aamma inooriaatsitsinnik kingornuttagaqartuusilluta inuusaaseqarnitsinnit sunnerneqar-simanerput takussutissartaqaaq.

Misissuinerit naalackersuinikkut suliaqartunut tunngaviusussat kingumut uppernarsaatissaqartippaatigut inuiaqatigiit akornanni naligiinnginneq alliertortillugu inuiaqatigiit ajornartorsiutaat aamma alliertortartut. Ilumoorpoq inuiaqatigiinni ilavut atugarissaarnerulersimammata, kisiannili tamatuma ilutigisaanik inoqatitta ilai atugarliortut amerleriarujussuarsimapput. Allatut oqaatigalugu, inuit atukkamikkut assigiinnginnerat annertulersimavoq.

Tassa, maannakkut piffissaq kinguartiteriffiusinnaangilaq. Allangortoqartariaqalerpoq. Naalackersuinikkut aqqissuussiniarneq katersuuffiunngitsoq allannguallatsitsigutta piffissarlu atorluarutsigu peqataatitsilluartoqarpallu ataatsimoorfissaqarpugut. Maannamut periusissiat suliniutitullu pilersaarutit tamarmik atorneqartariaqarput nunatta inuisalu akornanni naligiinnginnerujussuup akiorneqarnissaannut.

Sakkussammi pisariaqartitavut takussutissaqartitsipput aqqissutissat suunersut, aamma qanoq iliortariaqarnerisugut. Nalunaarusiat periusissiallu inuit artorsarnerpaat peqataalerseqqinnissaannut ilapittuutissaasut Inuit Ataqtigiit naalackersuisuutitaqarneranni suliaasimani pissutigalugit tigunaveersaarlugit suliarinaveersaarneqarnerat qinikkat akisussaassuseqannginnerannut ersiutaapput. Aallartinniarta suliaasat annertoqaat. Inuit nunaqqativut aqqissuussaannitta piunasaqaataannut inuuniarnermikkut inorsittaarlugit atugassaqartitsinerput Inatsisartunut ilaasortat kisimik naleqqussarsinnaavaat. Suli ajornannginnerusumik inuit atugaat aqqinneqarsinnaapput naalackersuisooqatigiinni amerlanerussuteqartut kajumippata, suliaasat imaasiiallaanaq aallartinneqarsinnaammat. Tamannali suli pingilaq.

Suliffissaaleqineq kommunit suleqatigalugit, inatsisillu qanoq iluseqarneri kisiisa aallaavigalugit oqalliseqartartilluta qaquguluunniit ajornartorsiut sumiiffissiuminaassasoq Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut. Tassami inuit namminneq isumassoqatigiinnermikkut aqqissuusseqqinnermikkullu nunaminnut tunniusimanagerullutik, eqqarsartaatsimikkullu inuttut ataasiakkaatut sulinerimikkut nuami inuisalu pisariaqartitaannik nammassinninnissamut pingaartitsisuunissaat siullertut angusaqarfissatuaasoq isumaqarpugut.

Taamatut takisuuliornata Inuit Ataqtigiit oqallinnissamik Siunnersuuteqartoq qutsavigaarput.